

Світлана ЛІБРУК-ЛІПКЕВИЧ

Андрій ДОРТА

Олексій ФУРТЕС

(Львів, Україна)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Важливою складовою виховного процесу в умовах війни є національно-патріотичне виховання, що є актуальним серед молоді та суспільства.

В Україні молодь є важливим ресурсом у зміцненні національної безпеки держави, здатності запобігти внутрішнім конфліктам і протистояти в умовах загрози, що впливає на розвиток держави [2].

Основна робота щодо організації та підготовки патріотичного виховання здійснюється в закладах освіти та спрямована на всебічний розвиток особистості, де національно-патріотичне виховання є важливою складовою цього процесу, що поєднує духовно-моральні цінності з активною громадською позицією, виховуючи людину здатну до захисту інтересів держави та патріотизм в боротьбі за незалежну Україну, також включає знання з історії та культури України, звичаї та традиції, здійснює активну участь у волонтерських проектах, патріотичних заходах, які сприяють формуванню гордості за свою націю та патріотизм.

Актуальність патріотичного та духовного виховання молоді зумовлюється процесом формування в Україні громадянського суспільства, становлення єдиної нації. Патріотизм є нагальною потребою для молоді та суспільства, оскільки високий рівень патріотизму громадян забезпечує повноцінний розвиток як особистості в державі, так і суспільства в цілому.

Основні аспекти національно-патріотичного виховання включають:

Вивчення історії та культури. Знання про минуле своєї країни допомагає особистості зрозуміти та оцінити традиції, досягнення та виклики, з якими вона стикалася. Це сприяє формуванню почуття національної ідентичності та гордості за свої коріння.

Розвиток патріотичних почуттів. Виховання патріотизму полягає в тому, щоб навчити особистість бути відданою своїй країні, її цілям та ідеалам. Це включає в себе розуміння та підтримку основних цінностей, які формують основу суспільства.

Участь у громадському житті. Активна участь у різних аспектах життя своєї країни, враховуючи політику, культуру, спорт тощо, сприяє формуванню відчуття власної важливості та відповідальності перед суспільством.

Повага до національних символів. Виховання поваги до національних символів, які відтворюють історію, традиції та цінності країни, допомагає зміцнювати почуття належності до своєї нації.

Розвиток міжнаціонального розуміння і толерантності. Важливою частиною національно-патріотичного виховання є розвиток уявлення про різноманіття культур та поваги до інших народів і їхніх традицій. Це допомагає уникати етнічної або культурної ворожнечі.

Враховуючи сьогодишню ситуацію в країні, національно-патріотичне виховання молоді потрібно здійснювати через комплексні форми, а саме:

1. Інтерактивною новою формою національно-патріотичного виховання в умовах війни є започаткування в березні 2022 року загальнонаціональної хвилини мовчання за загиблими. Метою є «вшанування пам'яті, громадянської відваги і самовідданості, сили духу, стійкості та героїчного подвигу воїнів, полеглих під час виконання бойових завдань, та мирних громадян, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» [1].

2. Впровадження ігрових методик, інтерактивних занять та національно-культурних програм, які сприятимуть формуванню у дітей 6-14 років базових уявлень про національну символіку та героїчні постаті України. Виховання поваги до державних символів: прапора, герба та гімну, що є невід'ємною частиною виховного процесу.

3. Проведення та розвиток Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”), у тому числі за окремими напрямками, з метою здобуття молоддю первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей із залученням інститутів громадянського суспільства та ветеранів війни [3].

4. Участь молоді в національній скаутській організації України - “Пласт”. Метою Пласту є сприяти всебічному вихованню української молоді на засадах християнської моралі. Пластуни організовують заходи соціально-культурного та виховного спрямування, серед яких поширення Вифлеємського Вогню Миру, День Пластуна, Полум’я братерства.

5. Проведення в закладах освіти “Уроків звиятиги” та заходів військово-патріотичного виховання з залученням до заходів з учасниками бойових дій (АТО/ООС/ЗСУ) з метою підвищення рівня обізнаності молоді щодо війни за незалежність і територіальну цілісність України, історії українського війська.

6. Проведення разом із складовими сектору безпеки і оборони заходів (проєктів), спрямованих на формування оборонної свідомості та громадянської стійкості молоді.

7. Створення та поширення мотиваційно-інформаційних матеріалів, спрямованих на формування та розвиток у суспільстві оборонної свідомості.

8. Інформування громадянського суспільства щодо досягнень у підвищенні обороноздатності держави, підготовки особового складу за рахунок активного впровадження передових технологій, постійного вдосконалення озброєнь і військової техніки.

9. Проведення заходів з популяризації історії боротьби зі збройною агресією російської Федерації проти України, що сприятиме посиленню суспільної свідомості населення.

10. Здійснення заходів, спрямованих на посилення поваги до ветеранів війни як носіїв національно війни як носіїв національно-патріотичних цінностей.

11. Висвітлення інформації про героїчні/видатні вчинки військовослужбовців, імідж яких допоможе заохотити військовозобов’язаних громадян України до вступу на військову службу та сприяти підвищенню мотивації суспільства до захисту країни.

12. Поширення інформації про військовослужбовців сектору безпеки і оборони, нагороджених державними та відомчими нагородами, зокрема в регіонах проживання (походження) військовослужбовців.

13. Забезпечення проведення заходів для поширення в суспільстві важливої інформації з питань відзначення подвигів ветеранів/ветеранок війни, проявлених під час захисту суверенітету та територіальної цілісності України.

14.Залучення учасників бойових дій, в тому числі Героїв України, до проведення бінарних занять з дисциплін військової складової у вищих військових навчальних закладах, базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських, наукових та інформаційних заходів вищих військових навчальних закладів та закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання.

15.Участь у благодійних акціях: допомога воїнам, впорядкування пам'ятників та Алеї слави Героїв.

Виховання патріотизму в Україні стало ключовим напрямком діяльності освітніх установ, культурних організацій, волонтерського руху та військових структур. Оскільки воно охоплює розробку нових освітніх програм, що сприяють формуванню патріотичної свідомості, використання культурних ініціатив для збереження національної спадщини.

В основу системи національно-патріотичного виховання молоді покладено ідеї зміцнення української державності як чинника національної безпеки суспільства, формування патріотизму у молоді та й суспільства в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, №46, ст.116. URL: <https://zaron.rada.gov.ua/go/2834-20>.

2. Указ президента України від 16.03.2022 року №143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України».

3. Безлюдна Н. Особливості національно-патріотичного виховання молодших школярів в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць «Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи»*. № 2(8). 2022.

4. Шевчук Г.Й. Національно-патріотичне виховання молоді в умовах війни. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування», серія «Право», серія «Економіка», серія «Психологія», серія «Педагогіка»*. 2023. № 5 (19). С. 634–635.